

УДК 7.75.017.4

*Анастасія Волощенко
(Полтава, Україна)*

ОРНАМЕНТАЛЬНЕ ОЗДОБЛЕННЯ ФАСАДУ Й ІНТЕР'ЄРІВ БУДИНКУ ПОЛТАВСЬКОГО ГУБЕРНСЬКОГО ЗЕМСТВА

У статті розглядається орнаментальне оформлення будинку Полтавського земства у виконанні Василя Григоровича Кричевського, значення та символіка зображень.

***Ключові слова:** будинок Полтавського губенського земства, орнаментика, колір, українська народна творчість.*

В статье рассматривается орнаментальное оформление дома Полтавского земства в исполнении Василя Григорьевича Кричевского, значения и символика изображений

***Ключевые слова:** дом Полтавского губернского земства, орнаментика, цвет, украинское народное творчество*

In the article the ornamental design of the Poltava zemstvo house, which made Basil Krichevskyy, meaning and symbolism of images.

***Keywords:** Poltava zemstvo house, ornaments, color, Ukrainian folk art.*

Постановка проблеми. Будинок Полтавського губернського земства є одним із найкращих зразків українського модерну так як його прехт вирішений не за банальними архітектурними рішеннями ренесансу чи класицизму, а став оригінальним, у якому уміло поєднуються свіжі подихи тогочасної західної архітектури та народні художні уподобання [4]. Кожна лінія та деталь будівлі відіграє свою значну роль у створенні гармонійного та вишуканого зовнішнього вигляду.

Аналіз останніх досліджень та публікацій.

Від самого початку створення і до нині будівля привертає увагу

*Матеріали II Всеукраїнської науково-практичної заочної конференції
«Дизайн-освіта майбутніх фахівців: теорія і практика»*

багатьох мистецтвознавців, архітекторів та художників. Учені ретельно досліджують витвір архітектурного мистецтва, от як В.В. Рубан-Кравченко сворила монографію «Кричевські і українська художня культура ХХ століття. Василь Кричевський», яка містить великий документальний та ілюстративний матеріал.

Мета – проаналізувати орнаментальне оздоблення будинку Полтавського губернського земства.

Виклад основного матеріалу.

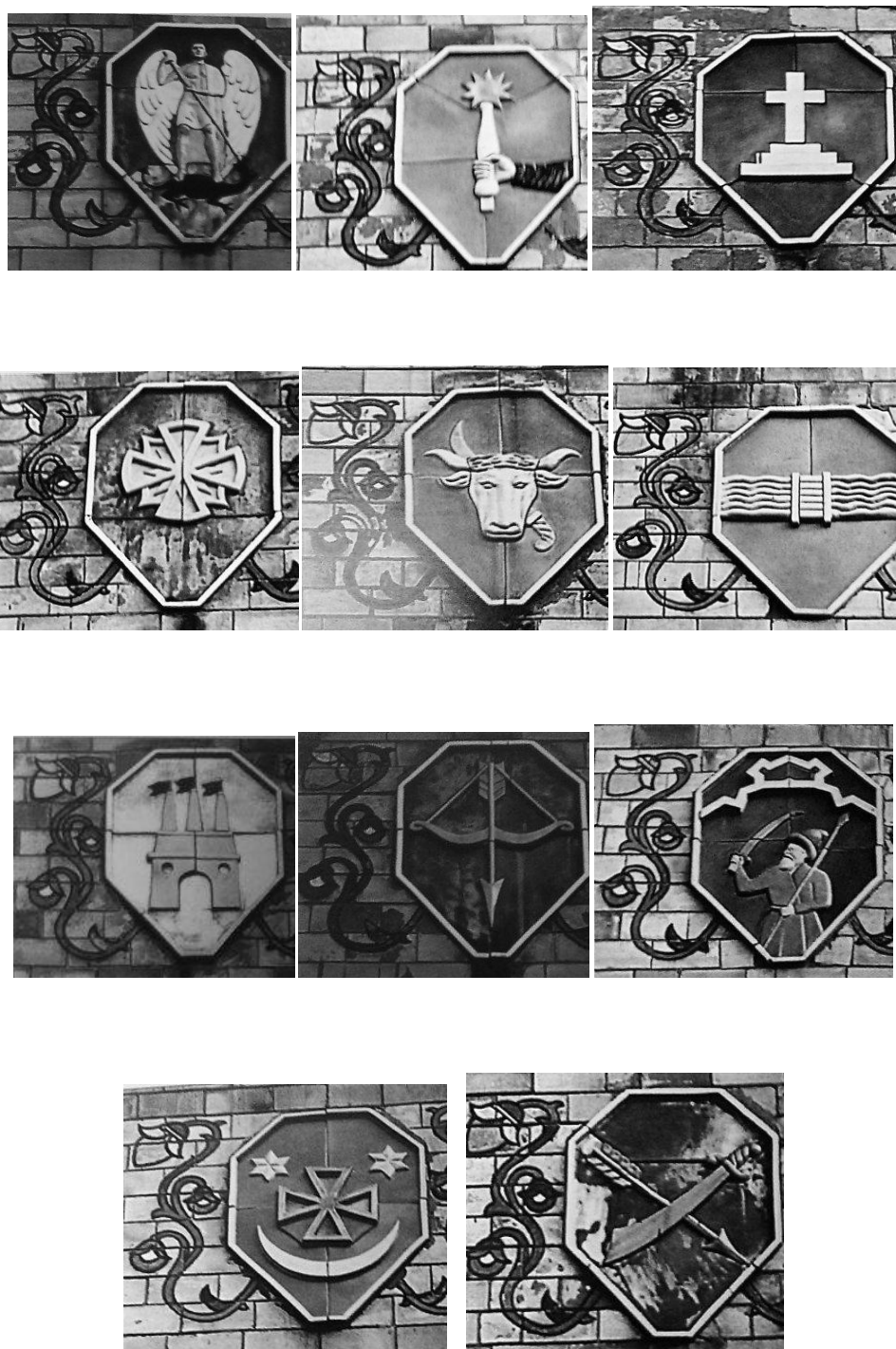
Будинок Полтавського губернського земства став зразком нового українського архітектурного стилю, виконаний у вигадливому стилі модерн із її еkleктичним декоруванням. Розробляючи ескізи до споруди, архітектор та художник-графік Василь Григорович Кричевський прагнув гармонійно поєднати архітектуру й органічну орнаментику, що є характерно традиційною для полтавських земель [4]. І зараз, розглядаючи будівлю, ми сприймаємо все єдиним цілим. Кожна деталь наповнена своїм маленьким та водночас значущим значенням.

У Полтавському земстві – від оформлення фасаду і до найменших деталей внутрішнього опорядження – усе, за задумом автора, мало бути витримане в єдиному ключі – від застосування традиційних матеріалів до випробуваних віками і творчо трансформованих митцем народних архітектурних форм. Уже сам силует будівлі був не схожий на все те, що споруджувалося тоді в Україні, а тим паче у провінційно-тихій і майже всуціль, крім центру, тоді одноповерховій Полтаві. Василь Григорович виконав понад п'ятсот робочих креслень проекту: від загального об'єму до найменших деталей інтер'єрів та кольорового вирішення будівлі в цілому і деталей розпису. Навіть застосування традиційного для України будівельного матеріалу – глини – було переосмислене Кричевським. Не тільки всі стіни виконані в цеглі без будь-якої штукатурки і дахи з майолікової черепиці, але майже всі архітектурні деталі зроблені з глини у

вигляді майлоліки. Навіть в інтер'єрі, в обличкуванні стін, вікон, сходів – деталі виконані з обпаленої глини, покритої глазуром. Крім глини так само доречно і гармонійно використане скло – вітражі у вікнах над головним входом та над балконом і вітражі-вставки в оформленні дверей, а також дерево, прикрашене різбленням. Збережені тут і народні традиції акцентування вікон, затінення входу, орнаментації внутрішніх стін. Сама орнаментика, при всій її різноманітності і колірній насиченості, підкорена єдиному принципу композиційної гармонії з формою архітектурної деталі чи площини стіни, де вона застосована. Врахування законів візуального сприйняття дало можливість за умови орнаментальної насиченості споруди зовні і всередині уникнути враження перенасиченості [1, с. 126- 128].

Вивчаючи архітектуру різних куточків полтавської землі, Кричевський прагнув синтезувати характерні риси у споруді земства. Цю ж ідею єднання полтавських земель він втілює і в оформленні фасаду гербами повітових міст Полтавщини. Художню цінність має подальше опрацювання документального матеріалу в пластичний образ – фриз і круглих майолікових вставок із зображенням гербів повітових міст Полтавщини: Гадяча, Лубен, Ромен, Переяслава, Золотоноші, Прилук, Кременчука, Лохвиці, Пирятина, Кобеляк, Зінькова, Хорола та ін (рис. 1). Разом з Кричевським, етнограф, художник та краєзнавець Кость Мощенко виконував герби в матеріалі. Орнаменти для керамічних плиток стилізовані й виявленні в створенні візерунків, в зображенні гербів [2].

В інтер'єрі будинку кожна деталь – колони, перила сходів, стовпи арок, балюстрада вестибюля другого поверху, балки перекриття – усе вкрито майоліковими стилізованими рослинними й геометриздованими орнаментами, в основі яких лежить народна символіка. Крім керамічних й майолікових візерунчастих плиток, орнаментовані й дерев'яні деталі споруди – двері, різьблені орнаменти, на яких ніде не повторюються дерев'яні поруччя балкона в залі засідань другого поверху [1, с. 129-131].

Рис. 1. Зображення гербів

З чим тільки не порівнювали споруду автори публікацій про новий будинок Полтавського земства – і з монастирськими будівлями, і з німецькими замкам. Не порівнювали тільки з полтавською хатою, ідея якої

лежала в основі споруди. Головною відзнакою є новаторський, творчий підхід у пошуках нового стилю.

Висновок. Споруда земства справила величезний вплив на подальший розвиток архітектури і набула широкого резонансу не тільки в архітектурних та мистецьких колах, – поява будівлі, вирішеної в національних традиціях, засвідчувала права громадянства українського стилю, утверджувала самобутність української архітектури і мистецтва.

Перспективи подальших рохвїдок у даному напрямку.

Перспективи подальших розробок щодо української етнічної символіки та орнаментики вбачаються у подальших художніх роботах.

ЛІТЕРАТУРА

- 1 .Рубан-Кравченко Валентина Василівна. Кричевські і українська художня культура Ххстоліття. Василь Кричевський / В.В. Рубан-Кравченко. – Київ : вид. «Криниця», 2004. – 701 с.
- 2 [.http://poltavahistory.inf.ua/hisp_u_30.html](http://poltavahistory.inf.ua/hisp_u_30.html)
- 3 [.http://uk.wikipedia.org/wiki/Будинок_Полтавського_губернського_земства](http://uk.wikipedia.org/wiki/Будинок_Полтавського_губернського_земства)

УДК 377.02 : 687.1 – 057.875

Оксана Кудря
(Полтава, Україна)

РОЛЬ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ПРИ ВИВЧЕННІ СТУДЕНТАМИ СТИЛІВ ОДЯГУ

Постановка проблеми. На даному етапі розвитку комп'ютерних технологій використання у навчальному процесі методичної комп'ютерно-орієнтованої системи навчання є важливою педагогічною умовою активізації пізнавальної діяльності учнів є використання. Використання інтерактивних методів навчання, зокрема – комп'ютерних технологій, впливає на ефективність навчання та підвищення в учнів інтересу до предмету .

Впродовж останнього десятиліття у полі зору педагогів перебуває

*Матеріали ІІ Всеукраїнської науково-практичної заочної конференції
«Дизайн-освіта майбутніх фахівців: теорія і практика»*